

Απαντήσεις Νέα Γ΄ Λυκείου 2009

A.

Το κείμενο αναφέρεται στις αρετές του βιβλίου και την προσφορά του στον άνθρωπο και τον πολιτισμό. Αρχικά, ο συντάκτης αναλύει τις αρετές του βιβλίου, το οποίο συμβάλλει στη διαμόρφωση γνώμης και την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας. Στη συνέχεια, παρατηρεί ότι ειδικά σε περιόδους που τα Μ.Μ.Ε. κυριαρχούν δεσποτικά, διαμορφώνουν συνειδήσεις και επιβάλλουν ιδεολογίες, το βιβλίο προστατεύει τον άνθρωπο από την προπαγάνδα. Στους δύσκολους καιρούς της κρίσης των αξιών και του πολιτισμού ο συγγραφέας αντιτάσσει το βιβλίο ως δύναμη λυτρωτική, που μπορεί να εξυγιάνει την ατμόσφαιρα, να καλλιεργήσει τον ανθρωπισμό, να οξύνει τη φαντασία, να οδηγήσει στην αυτογνωσία, να τονώσει το φρόνημα του ανθρώπου. Κλείνοντας αναφέρει ότι το βιβλίο μπορεί να βοηθήσει τον άνθρωπο να κερδίσει τη μάχη του.

B.1

Η ύπαρξη των βιβλίων και η διαρκής παραγωγή τους είναι αναμφίβολα μια βασική προϋπόθεση του υγιούς και ζωντανού διαλόγου. Πολλές φορές, τα βιβλία αντιστρατεύονται το ένα το άλλο, άλλοτε συμπληρώνουν το ένα το άλλο και άλλοτε συνηγορούν για το ίδιο θέμα. Όπως και να έχει η μελέτη ενός βιβλίου θέτει τον άνθρωπο σε διαδικασία αναζήτησης, προβληματισμού και σκέψης. Τα βιβλία τον αναγκάζουν να αναρωτηθεί, να ανοίξει διάλογο με τον εαυτό του, να αξιοποιήσει τις πνευματικές του δυνάμεις, πυροδοτώντας έτσι όλες τις ενεργές ή ανενεργές του ικανότητες. Μαθαίνει να δέχεται τη διαφορετική άποψη με ανοχή και νηφαλιότητα κυρίως, όμως διδάσκει την ανάγκη επιχειρηματολογίας και τεκμηρίωσης, σε έναν κόσμο που ο ορθός λόγος εκλείπει.

B.2.

α) Επίκληση στην αυθεντία: Ο Βολταίρος είχε πει κάποτε πως τον κόσμο τον κυβερνάνε τα βιβλία. Προς επίρρωση των θέσεών του χρησιμοποιεί τη θέση ενός, αδιαφιλονίκητα ανθρώπου των γραμμάτων και των επιστημών. Απευθύνεται σε λογική και συναίσθημα. Κεντρίζει το ενδιαφέρον και προσδίδει αξιοπιστία και εγκυρότητα στη θέση του.

β) Παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου:

- «..... σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου»
- «..... σε καιρούς πολιτικά σκοτεινούς ή ισκιωμένους»
- «..... μαγική, ακατάλυτη, η ζωή που περιβάλλει την αγνότητα του βιβλίου»
- «..... αν δεν έχει πάρει ολότελα στραβό δρόμο»
- «..... καθεστώς ακέφαλο»
- «..... του στήνουν πολιορκία στενή»
- «..... αναδίδει μίαν αποφορά» κ.τ.λ.

B.3.

α) ετερόφωτος ≠ αυτόφωτος
ελέγξιμος ≠ ανεξέλεγκτος
ευθύνη ≠ ανευθυνότητα
ελεύθερη ≠ υπόδουλη, δουλική, ανελεύθερη
αδυναμία ≠ δυνατότητα

β) αρετή = χάρισμα
γνώμη = άποψη
ισχύς = δύναμη, εξουσία
περιφρουρώ = προασπίζω, προστατεύω
φρόνημα = πεποίθηση, σκέψη

B.4

Ενεργητική σύνταξη → μετατροπή σε παθητική:

«.....γιατί εδώ η αυθεντία, όταν κι όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν περιφρουρείται από καμιά αστυνομική δύναμη»

Παθητική σύνταξη → μετατροπή σε ενεργητική:

«Τη μάχη του ανθρώπου δε θα τη χάσει ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο.»

Γ.

Τίτλος: Βιβλίο και ηλεκτρονικά μέσα/Τα βιβλία στην ... πυρά

Πρόλογος: Αναφορά στο γεγονός πως κάθε χρόνο τέτοια εποχή οι μαθητές καταστρέφουν τα βιβλία. Δε γνωρίζουν την αξία τους. Αναφορά στην αξία του βιβλίου.

Κυρίως Θέμα

1. Γιατί οι μαθητές καταστρέφουν τα βιβλία στο τέλος του σχολικού έτους;

Οι φορείς παιδείας γενικότερα δεν καλλιεργούν στο νέο την αγάπη για το βιβλίο.

Πιο συγκεκριμένα :

- Οικογένεια: Οι γονείς δε λειτουργούν ως υγιή πρότυπα για την αγωγή των νέων. Δεν παρέχουν ερεθίσματα. Αντίθετα τους στρέφουν προς την εικόνα.
- Σχολείο: Καταναγκάζει και αναπτύσσει χρησιμοθηρική στάση του νέου απέναντι στο βιβλίο. Όμως χρησιμοποιεί το βιβλίο για απόκτηση στείων γνώσεων, υψηλού βαθμού (βαθμοθηρία). Έτσι, ο μαθητής καίει τα βιβλία ως εκδίκηση απέναντι σ' αυτό το εκπαιδευτικό σύστημα.
- ΜΜΕ: Κυριαρχεί ο πολιτισμός της εικόνας, η ανάδειξη της τηλεόρασης σε κύριο μέσο άντλησης πληροφοριών και γνώσεων. Είναι πιο ελκυστική η εικόνα από μια τυπωμένη σελίδα.
- Πολιτεία: Έλλειψη ενδιαφέροντος για ανάδειξη του βιβλίου από αυτή, δεν καλλιεργεί ψυχή και πνεύμα στους νέους. Προβάλλει κυρίως ως αξία τον υλικό ευδαιμονισμό.
- Πνευματικοί άνθρωποι: Δε λειτουργούν ως οδοδείκτες και δεν πείθουν τον νέο ποια είναι η αξία της μόρφωσης, πώς να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα μέσω του βιβλίου.

Μεταβατική παράγραφος: Απαραίτητο το βιβλίο αλλά και τα σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης.

2. Με ποιους τρόπους μπορούν να συνυπάρξουν το βιβλίο με τα ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης και γνώσης;

α) Το βιβλίο να περάσει μέσα στο διαδίκτυο, να εκσυγχρονιστεί, να μπορούν όλοι να έχουν άμεση πρόσβαση ⇒ τύπος ηλεκτρονικού βιβλίου.

β) Αν το προστατεύσουμε μπορεί να συνυπάρξει αρμονικά :

- οι **γονείς** να καλλιεργούν το ενδιαφέρον των παιδιών για τη λογοτεχνία, να δίνουν ερεθίσματα ώστε να στρέφονται τα παιδιά σε αυτά ως ανεξάντλητη πηγή γνώσης
- το **σχολείο** : **α)** να εκσυγχρονίσει τις μεθόδους διδασκαλίας και να ανανεώσει τα διδακτικά εγχειρίδια ώστε να είναι πιο χρηστικά, ευχάριστα, καλογραμμένα, **β)** να αξιοποιήσει τις νέες τεχνολογίες σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των βιβλίων διδάσκοντας ότι το ένα συμπληρώνει το άλλο και τα δυο μαζί συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη κατάρτιση, **γ)** διδακτικό προσωπικό καλά καταρτισμένο με σύγχρονες παιδαγωγικές αντιλήψεις αλλά και πλούσια βιβλιογραφική ενημέρωση ώστε να συστήνουν στα παιδιά βιβλία
- τα **Μ.Μ.Ε.** : **α)** να προβάλλουν και να διαφημίσουν το βιβλίο, **β)** ενημερωτικές εκπομπές, **γ)** πρόσκληση συγγραφέων/ανθρώπων του πνεύματος, **δ)** διαφήμιση βιβλίων και στο διαδίκτυο
- **πολιτεία** : ίδρυση σύγχρονων και ενημερωμένων βιβλιοθηκών
- **πνευματικοί άνθρωποι** : σεμινάρια, ομιλίες, επισκέψεις σε σχολεία για την αξία του βιβλίου και την προσφορά του

Επίλογος : Σ' έναν κόσμο που ταλανίζεται από δεινά και συμφορές πρωτόγνωρες, που χάνει συχνά την πίστη του στον άνθρωπο και στις διαχρονικές αξίες, που το μέλλον του φαντάζει εξίσου αινιγματικό όσο και πολλά υποσχόμενο, το βιβλίο αποτελεί μια σταθερή αξία που πάντα θα προσφέρει ένα καταφύγιο και μια πηγή σοφίας. Αρκεί να το συνδέσουμε με τη σύγχρονη πραγματικότητα και να το εντάξουμε σ' αυτήν.

Επιμέλεια: Χατζηκαλλινικίδου Φωτεινή- Μωυσιάδου Λένα